

Запилення та запліднення квіткових рослин

Запилення. Типи запилення

□ **Запилення** – перенесення пилку з пиляків на приймочку маточки.

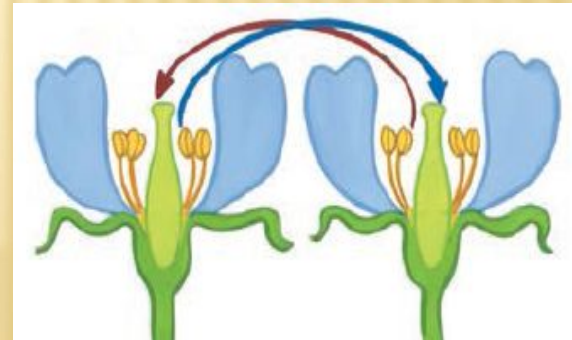
□ **Типи запилення**

Самозапилення

Перехресне
запилення

Самозапилення

- Самозапилення відбувається в межах однієї квітки, найчастіше всередині бутона, ще до розкриття квітки (квасоля, пшениця, горох, рис, бавовник, льон, помідор, ячмінь, овес).

Види перехресного запилення

- 1. За допомогою вітру (анемогамія) – до 10% рослин → квітки примітивні, інколи без оцвітини, пилок легкий, дрібний, цвітуть до появи листків (дуб, бук, береза, вільха, граб, ліщина, тополя, осика, ковила, жито).

□ 2. За допомогою
комах (ентомогамія)
– до 90% рослин
→ квітки з яскравою
оцвітиною, запахом,
нектарниками, пилок
клейкий з нерівною
поверхнею (вишня,
яблуня, конюшина,
метіола, лілія,
тюльпан).

□ 3. Запилення птахами
(орнітогамія)

→ квітки з яскравою
оцвітиною, запахом,
нектарникам,
пилوک клейкий з
нерівною поверхнею
(орхідея-колібри,
дзвіночки-
нектарниця).

-
- 4. За допомогою води (гідрогамія)
→ пилок містить повітряні камери і не тоне у воді (кушир, валіснерія, стрілолист, латаття, глечики).

□ 5. За допомогою тварин (зоогамія)
→ квіти містять нектарники, що виділяють солодкий нектар, який споживають тварини (хіроптерофілія - кажанозапилення).

-
- 6. Штучне запилення – здійснює людина з метою виведення нових сортів рослин і збільшення врожайності сільськогосподарських культур.

Запліднення у квіткових рослин

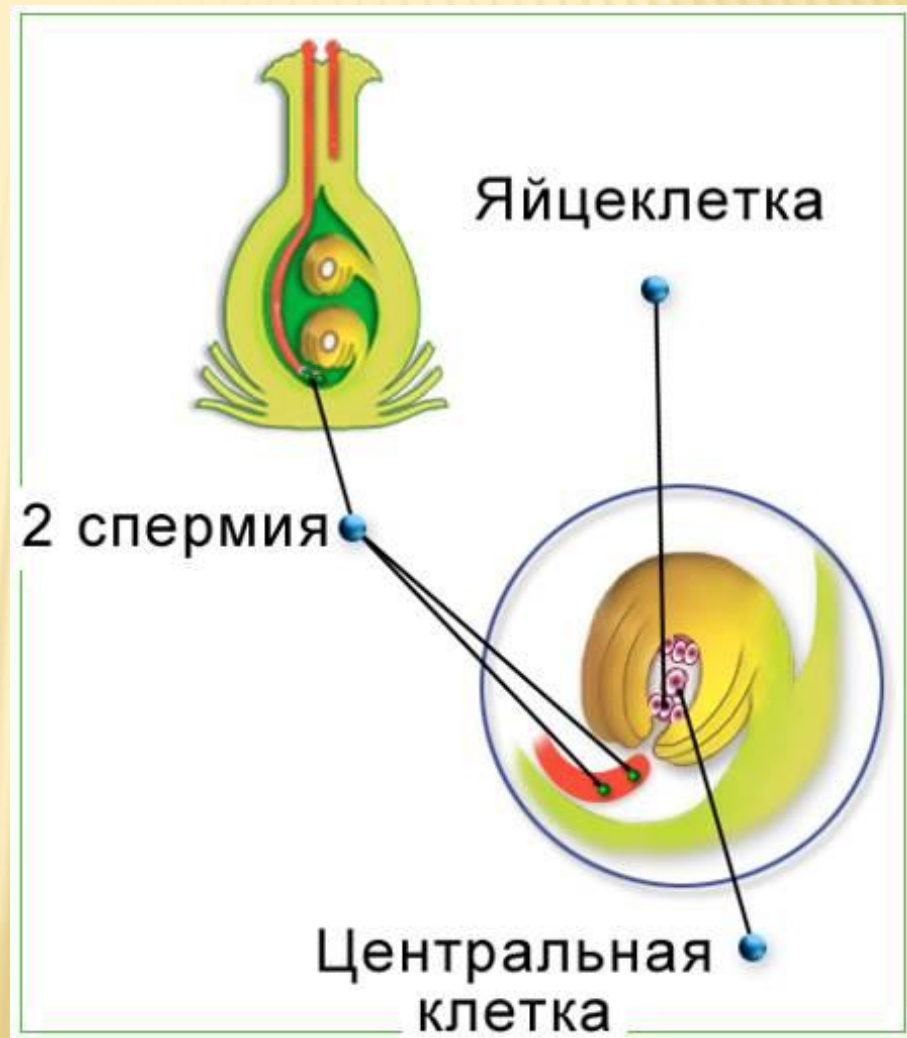
Запліднення –

це процес злиття чоловічої та жіночої статевих клітин з утворенням зиготи.

Чоловічі статеві клітини у рослин дуже дрібні і називаються **спермії**.

Жіночі статеві клітини значно більші і називаються **яйцеклітини**.

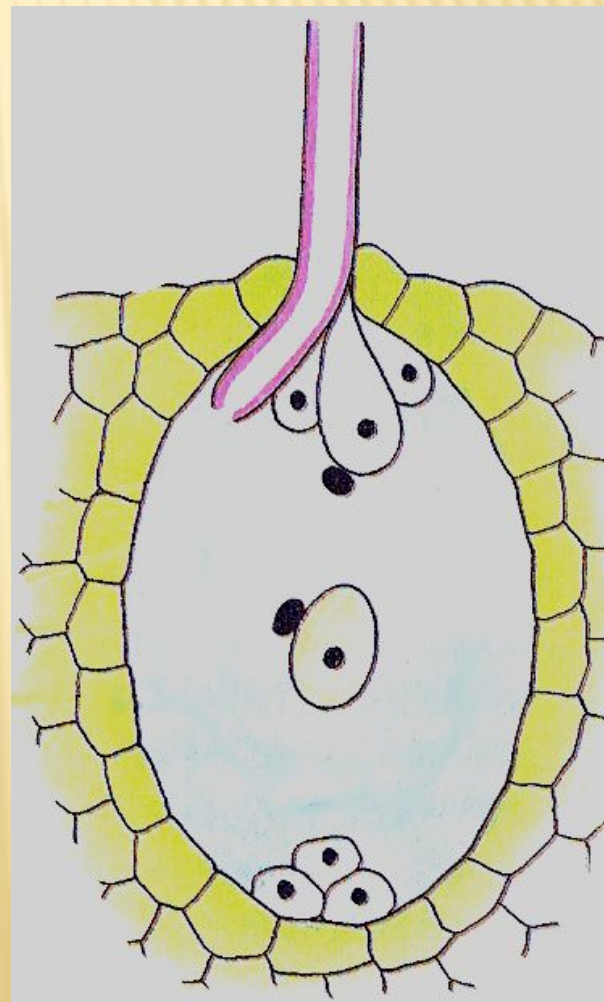
Спермії
знаходяться у
пилковому зерні,
а **яйцеклітина** у
зародковому
мішку насінного
зачатка.

Подвійне запліднення

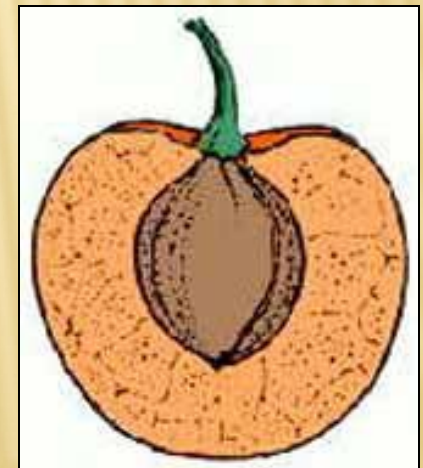
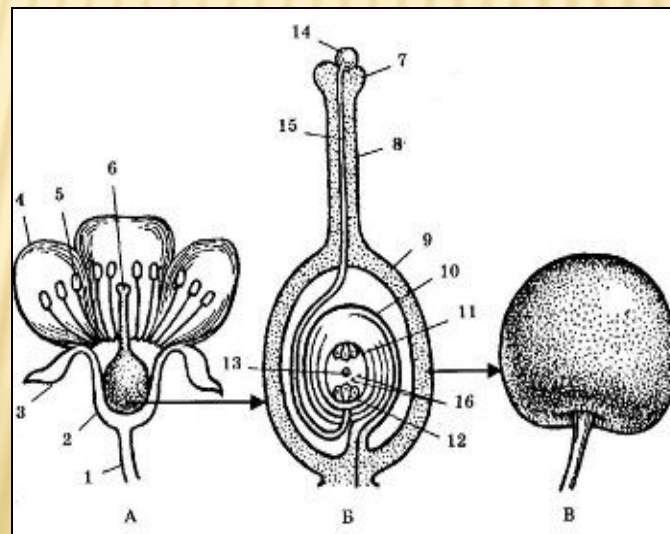
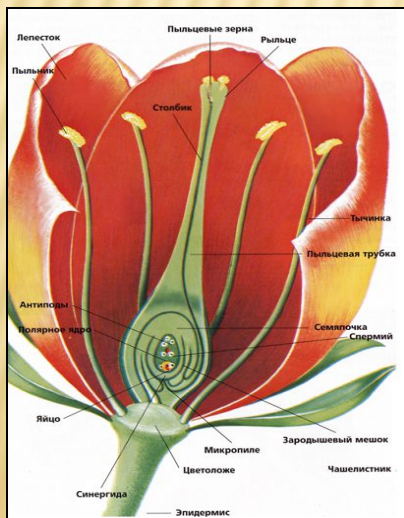
Було відкрите у 1898 р.
С.Г.Навашиним.

Подвійне запліднення

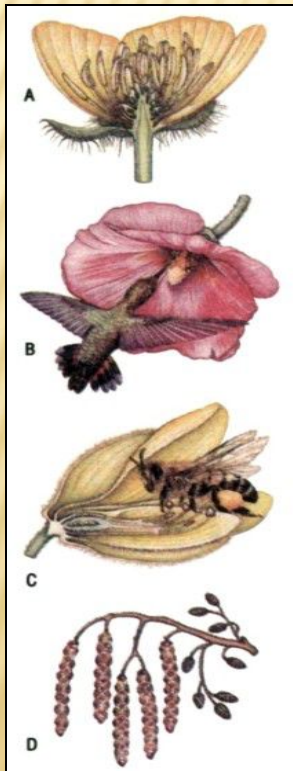
Спермії зливаються:

один з яйцеклітиною, а другий з
центральною клітиною. Так відбувається
подвійне запліднення.

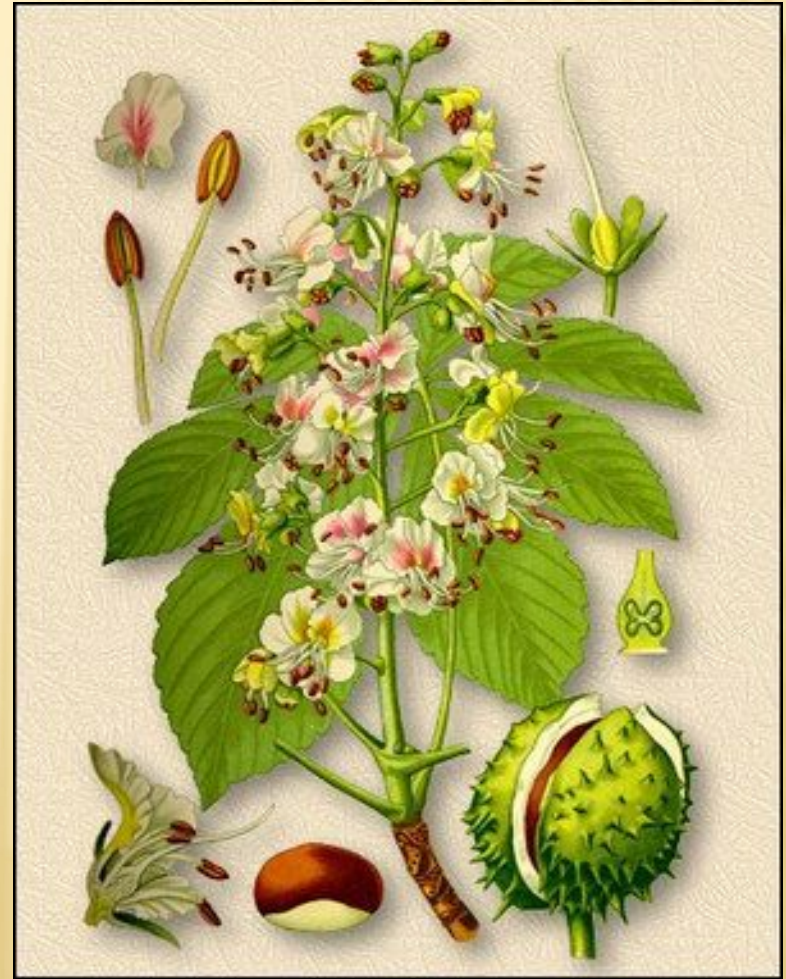
Скільки часу триває запліднення?

З часу потрапляння пилинки на приймочку маточки та здійснення подвійного запліднення в різних рослин проходить від 20-30 хв. до кількох діб, а у дуба, берези та інших дерев до 2-3 місяців.

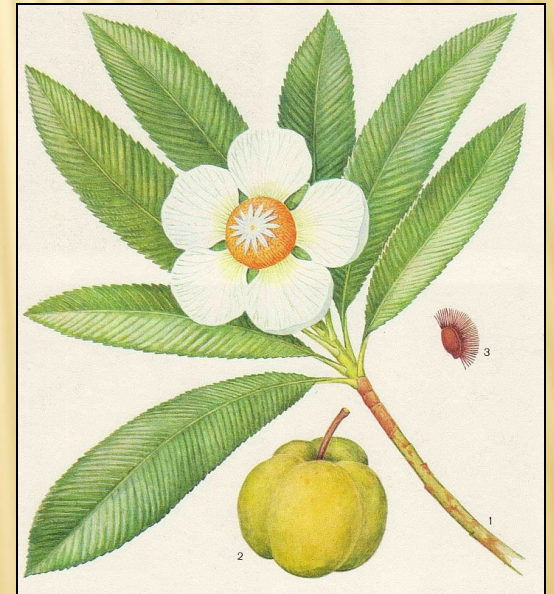
Результат подвійного запліднення

У результаті
подвійного
запліднення
утворюється
зародок майбутньої
рослини і запас
поживних речовини-
ендосперм.

Результат подвійного запліднення

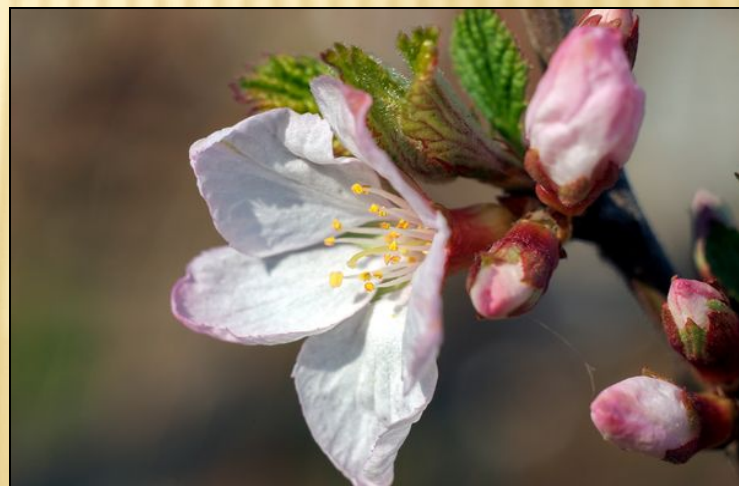
Таким чином, після запліднення з насінних зачатків формується насіння, а сама квітка перетворюється на плід.

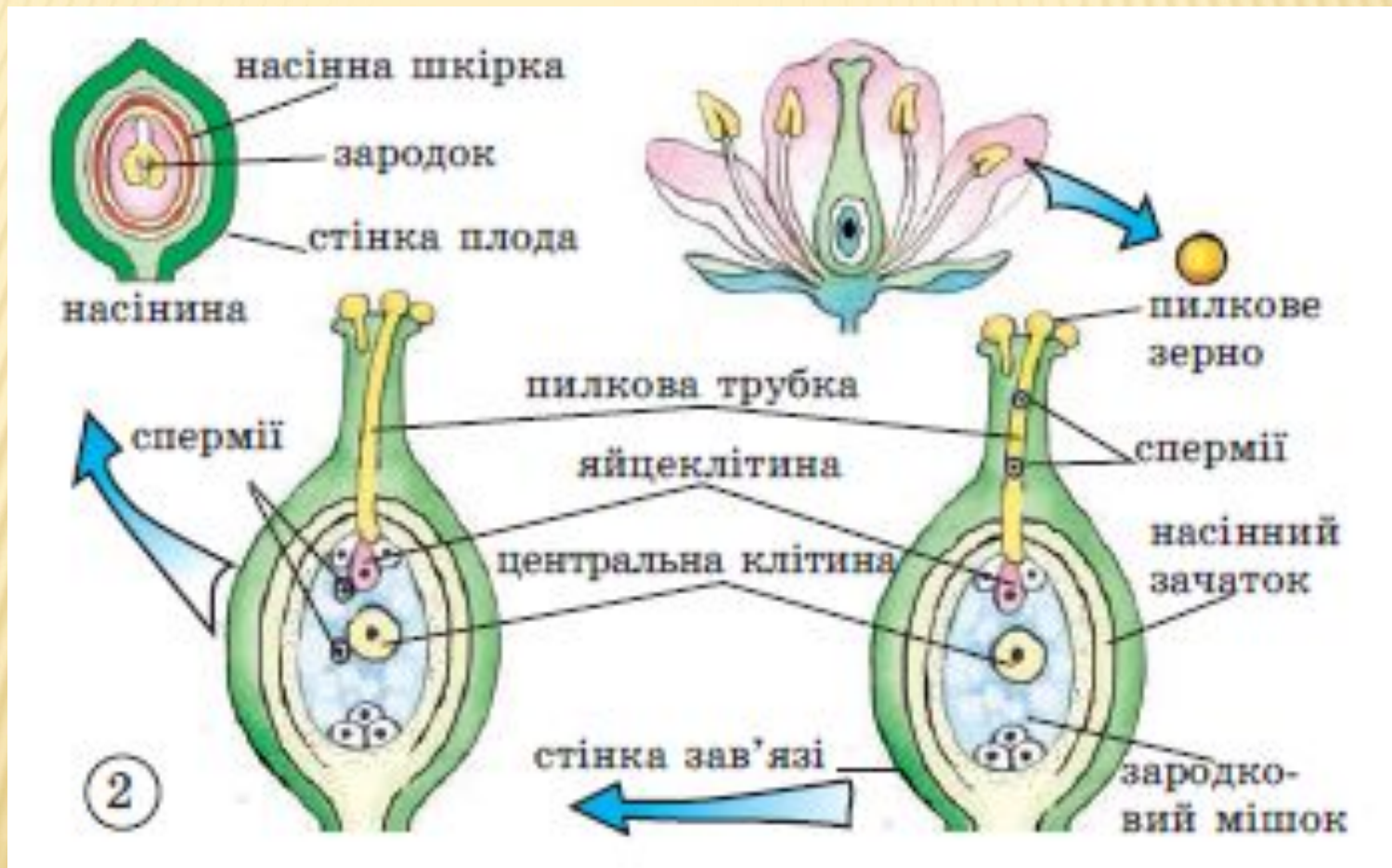

Значення подвійного запліднення

Подвійне запліднення має важливе біологічне значення, оскільки створює рослинам ефективне пристосування до умов довкілля.

СХЕМА ПОДВІЙНОГО ЗАПЛІДНЕННЯ

Висновки

□ Дякуючи подвійному заплідненню насінина квіткових рослин містить зародок та запас поживних речовин, який використовується зародком в період спокою, а також під час проростання насінини. Це явище допомогло покритонасінним рослинам зайняти панівне положення у рослинному світі планети

